

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
KATEDRA CESTOVNÍHO RUCHU

Studijní program: 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání - cestovní ruch

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Téma:

**Využití technických památek v produktech cestovního ruchu
na Českokrumlovsku**

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Vladimír Dvořák

Autor bakalářské práce:

Jana Kokyová

Tábor 2007

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Využití technických památek v produktech cestovního ruchu na Českokrumlovsku“ vypracovala samostatně. Veškerá použitá literatura a další prameny jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Táboře dne 18. dubna 2007

Podpis.....

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu práce panu Mgr. Vladimíru Dvořákovi za jeho odbornou pomoc a vedení při zpracování mé bakalářské práce. Chtěla bych dále poděkovat i ostatním, kteří mi ochotně poskytli potřebné informace a pomohli mi při vypracování této práce.

Obsah:

1 Úvod	1
1.1 Formulace cíle práce	1
1.2 Pracovní hypotézy	2
1.3 Použitá metodika	2
1.3.1 Výběr technických památek ve zvoleném regionu	2
1.3.2 Primární výzkum	2
1.3.3 Kategorizace technických památek	3
2 Literární přehled	5
3 Charakteristika technických památek	7
3.1.1 Památky	7
3.1.2 Kulturní památky	7
3.1.3 Národní kulturní památky	8
3.1.4 Památkové rezervace	8
3.1.5 Památkové zóny	9
3.1.6 Památková péče	9
3.2 Technické památky	9
3.2.1 Pojem technická památka	9
3.2.2 Členění technických památek	10
3.2.3 Vývoj pohledu na technické památky a jejich ochrana	14
4 Charakteristika zkoumané oblasti	16
4.1 Vymezení území Českokrumlovsko	16
4.1.1 Historie	17
4.1.2 Horopis	18
4.1.3 Vodopis	18
4.1.4 Klimatické poměry	18
5 Analýza stavu technických památek	19
5.1 Vybrané technické památky ve městě Český Krumlov	19
5.1.1 Technické památky pro zpracování zemědělských produktů	19
5.1.2 Vodohospodářské technické památky	22
5.1.3 Dopravní technické památky	22
5.1.4 Technické památky a pozůstatky těžby surovin	23
5.1.5 Technické památky ostatní výroby	25

5.2 Technické památky tříděné dle lokalit	25
5.2.1 Arnoštov	25
5.2.2 Bujanov	26
5.2.3 Černá v Pošumaví	27
5.2.4 Hořice na Šumavě	27
5.2.5 Horní Planá	28
5.2.6 Hubenov	28
5.2.7 Kaplice	29
6 Návrh na využití technických památek v cestovním ruchu	30
6.1 Český Krumlov → Hořice na Šumavě nebo Klet'	30
7 Závěr	37
8 Summary	38
9 Přehled použité literatury	39
10 Seznam příloh	42

1 Úvod

Cestovní ruch je odvětvím národního hospodářství, jehož význam jak na regionální tak i na celostátní úrovni stoupá. O tom, že turistický průmysl je odvětvím budoucnosti vypovídá i fakt, že devizové příjmy z cestovního ruchu mají stoupající tendenci. V roce 2004 činily devizové příjmy z cestovního ruchu 4,2 mld. USD, v roce 2005 už to bylo 4,6 mld.¹

Největším cílem turistů v České republice je bezpochyby Praha a za ní následuje Český Krumlov. Lidé sem přijíždějí za památkami, ale také i za nákupy. I přesto že je Český Krumlov malým městem, disponuje mnoha ubytovacími a stravovacími zařízeními, které dokáží pokrýt územní poptávku. Lidé přijíždějící do České republiky především navštěvují známá místa vyskytující se v průvodcích, jako jsou hrady, zámky, kláštery apod. Technické památky v tomto případě zůstávají tak trochu pozadu. A nejen proto, že většina z nich je ve stavu, který neodpovídá významu slova „památky“. Do povědomí občanů se však pomalu dostávají i technické památky, a proto jsem si je také vybrala pro svou bakalářskou práci.

Řešení bakalářské práce bylo úzce propojeno na projekt WB-07-04 s názvem „Technické památky v produktech cestovního ruchu“.

1.1 Formulace cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je provést analýzu stavu technických památek a technických atraktivit, které se nacházejí na území Českokrumlovsko a na základě získaných primárních a sekundárních informací navrhnout možnosti využití technických památek vhodných pro cestovní ruch v dané oblasti.

Vedlejším cílem bakalářské práce bude sestavení konkrétního produktu. Navržený produkt v podobě stezky po technických památkách a technických atraktivitách upozorní nejen na jejich využití v cestovním ruchu, ale také na jejich návaznost k ostatním kulturním památkám a přírodním zajímavostem Českokrumlovsko.

¹ Zdroj: Analýza příjezdového cestovního ruchu České republiky 1992 – 2005, vydalo Czech Tourism v září 2006, dostupné z: <http://www.czechtourism.cz/?show=003011>

1.2 Pracovní hypotézy

Zde je stanoveno několik hypotéz, které budou v průběhu zpracování bakalářské práce potvrzeny nebo vyvráceny.

- Technické památky nejsou tolik využívány jako jiné atraktivity v produktech cestovního ruchu
- Mnoho technických památek je z různých důvodů nevyužitelných pro cestovní ruch
- Technické památky v okrese Český Krumlov zůstanou z velké části nevyužity

1.3 Použitá metodika

Podle projektu o technických památkách číslo WB-07-04² je sestaven návrh metodiky pro mou bakalářskou práci na téma „Využití technických památek v produktech cestovního ruchu na Českokrumlovsku“.

1.3.1 Výběr technických památek ve zvoleném regionu

Analýzou sekundárních zdrojů (odborná literatura zaměřená na technické památky, řešené projekty zaměřené na technické památky, webové stránky, materiály institucí např. Státní památková péče, materiály INFO center atd.) byl vytvořen seznam památek pro další zkoumání. Dále je určena přesná poloha památek a je proveden primární výzkum.

1.3.2 Primární výzkum

Pro výzkum v terénu je vytvořen formulář obsahující všechny důležité položky pro další zpracování. Tento formulář je při primárním výzkumu vyplněn a u každé památky je provedena fotodokumentace.

Formulář obsahuje: Název technické památky

Poloha technické památky

Charakteristika technické památky

Odvětví výroby

Význam technické památky (kulturní památka, národní kulturní památka)

² Zdroj: HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04*. Tábor: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu, 2006. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.

Technický stav památky

Při výzkumu v terénu se vyhledá konkrétní památka, je vyplněn formulář na základě informací od místních úřadů a občanů. Vlastní sběr informací také zahrnuje návštěvu příslušného památkového úřadu a infocenter.

1.3.3 Kategorizace technických památek

Pro lepší přehled zadaných památek je provedena kategorizace technických památek podle následujících kritérií:

A. Vlastnictví technické památky – vlastníkem technické památky může být stát nebo fyzická osoba, popřípadě právnická osoba. Vlastnictví technické památky je důležité z hlediska získání podpory pro využití technické památky.

B. Historický význam technické památky – je důležitý zejména ve vztahu k rozsahu ochrany dané památky. Rozdělujeme je na: *národní kulturní památky*

kulturní památky

součást památkové plošné ochrany

technická atraktivita

C. Odvětvové hledisko technické památky – rozděluje technické památky podle odvětví, ve kterých byly využívány. V Jihočeském kraji převažuje následující odvětvová struktura technických památek:

Technické památky pro zpracování produktů

Technické památky pro zpracování dřeva

Vodohospodářské technické památky

Dopravní technické památky

Technické památky a pozůstatky těžby surovin

Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě

Technické památky ostatní výroby

Jiné technické památky stavebního charakteru.

D. Technický stav památek – nám především určuje, zda je objekt schopen opětovného využití, ať už bude sloužit původnímu účelu či nikoliv. Technický stav můžeme rozdělit na: *vyžadující údržbu* – technická památka je určitým způsobem využívána
vyžadující rekonstrukci
nevyhovující

Stejně tak bychom mohly posuzovat i případnou původní technologii jako:

zcela zachovalou
částečně zachovalou
nevyhovující
neexistující

E. Územní návaznost – pro danou oblast je z hlediska cestovního ruchu velmi důležité, zda se v okolí nachází více lákavých atraktivit, protože ty známější mohou přinést pozornost i na ty méně známé. Důležité je návštěvníkům poskytnout komplexní informace o atraktivitách na daném území. Z hlediska návaznosti technických památek na ostatní atraktivity můžeme technické památky rozdělit na:

Technické památky v centrech městských sídel památkově chráněných
Technické památky v centrech menších měst
Technické památky ve venkovském prostoru
Technické památky a místní atraktivity samostatně stojící v přírodním prostředí
Technické památky a místní atraktivity v přírodním prostředí s návazností na vodní tok, příp. vodní plochu

F. Využitelnost technických památek v produktech cestovního ruchu- aby byla technická památka co nejvíce navštěvována, měla by být historicky významná, v dobrém technickém stavu a nacházet se nejlépe v blízkosti jiných známých atraktivit. Samozřejmě lze atraktivitu dané památky zvýšit vhodnou propagací nejen v místě návštěvy, ale také v infocentrech, turistických centrech či prostřednictvím workshopů.

Na základě získaných informací lze technické památky zasadit do určitých produktů v cestovním ruchu. Jedná se především o naučné stezky vedoucí po kulturních památkách s návazností na technické památky.

2 Literární přehled

Před zpracováním práce byl velmi důležitý sběr dat prostřednictvím studia odborných publikací a časopisů, zákonů, literatury regionálního charakteru, turistických a cykloturistických map oblasti, dále informačních a propagačních materiálů měst a obcí a v neposlední řadě také internetových stránek některých z nich. Velmi důležitým zdrojem informací bylo samotné terénní šetření.

V následujícím textu uvádím prameny, ze kterých jsem vycházela při zpracovávání teoretické části bakalářské práce, tj. kapitol „Charakteristika technických památek“, „Charakteristika zkoumané oblasti“ a „Analýza stavu technických památek“.

Na začátku kapitoly „Charakteristika technických památek“ se objevují pojmy jako kulturní památky, národní kulturní památky, památkové rezervace apod. Jejich vysvětlení jsem našla v *Zákoně č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči*, který lze najít např. na internetových stránkách Národního památkového ústavu <http://www.npu.cz>.

Podkapitola „Technické památky“ vznikala na základě studia několika odborných publikací. Pojem technická památka byl vysvětlen z pohledu několika autorů. Použity byly MALÁ, V.: *Základy cestovního ruchu* (2002), SOUKUP, V.: *222 technických skvostů České republiky* (2005), MAZÁČ, J.: *Technické kulturní památky* (2003) a JASIUK, J.: *Teoretický a praktický pojem technické památky* (1967, č. 27, s. 95-100). Pro podkapitulu „Členění technických památek“ byla stěžejní literaturou encyklopedie *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I.díl* (2002), který vznikl spoluprací řady autorů pod vedením Hlušíčkové. V této publikaci je popsán vývoj každého odvětví výroby a byl mi cenným zdrojem informací při popisu technických památek v Českém Krumlově. Ovšem čerpala jsem také z již uvedených knih Soukupa, Mazáče a nově také z dokumentu HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04* (2006).

Důležitým zdrojem informací při popisu zkoumané oblasti byly především internetové stránky jako www.trasovnik.cz, kde jsem se dozvěděla obecné informace o českokrumlovském území. Při analýze stavu technických památek jsem využívala jak odborné publikace (encyklopedii *Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I.díl*, SOUKUP, V.: *222 technických skvostů České republiky* a další), tak i internetové stránky

obcí v nichž se technické památky nalézají (www.ckrumlov.cz, www.mestokaplice.cz, www.cernavposumavi.cz, www.bujanov.cz), informační a propagační materiály a samozřejmě vlastní terénní šetření.

Pro zpracování zbylých kapitol práce, tedy praktické části, byla prvořadá především data získaná v průběhu vlastního terénního šetření. K cenným pramenům společně s regionální literaturou patřily i turistické a cykloturistické mapy vymezené oblasti.

3 Charakteristika technických památek

Pro lepší pochopení významu technických památek budou v následující podkapitole blíže popsány pojmy vztahující se k pojmu technická památka, týkající se nejen památek, ale také památkové péče. Dále se podkapitola bude věnovat přímo pojmu technická památka, členění technických památek a jejich ochraně.

3.1.1 Památky

Památkou rozumíme jakékoliv dílo vytvořené jak lidskou či přírodní silou, které v našich myslích zanechává stopu minulosti. Jde tedy o věci hmotné i nehmotné. Musí však jít o dílo natolik významné, že vznikne snaha toto dílo udržet i pro budoucí generace.

3.1.2 Kulturní památky

Vyhlášení kulturních památek spadá do kompetencí ministerstva kultury České republiky. *Zákon č. 20/1987 Sb.*, o státní památkové péči popisuje kulturní památky. §2 tohoto zákona popisuje kulturní památky takto:

„1) Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory,

- a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,
- b) které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.“

Kulturní památky se zapisují do Ústředního seznamu kulturních památek České republiky, který vede odborná organizace státní památkové péče. Krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností vedou seznamy kulturních památek svých územních obvodů. Zápisy do těchto seznamů provádějí podle výpisů z ústředního

seznamu. Archeologický nález prohlašuje ministerstvo kultury za kulturní památku na návrh Akademie věd České republiky.

Vlastník věci je povinen až do rozhodnutí ministerstva kultury chránit věc před poškozením, zničením nebo odcizením a oznámit ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání. Ministerstvo kultury vyrozumí písemně o prohlášení věci za kulturní památku jejího vlastníka, krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností a odbornou organizaci státní památkové péče a u archeologických nálezů též Akademii věd České republiky. Vyrozumí je i v tom případě, že neshledalo důvody pro prohlášení věci za kulturní památku.

Podle informací Národního památkového ústavu se na území okresu Český Krumlov nachází 956 nemovitých památek, z nichž 90 je kulturních památek.

Jelikož existuje mnoho kulturních památek, lze je pro snazší orientaci rozdělit do určitých skupin. Např. podle významu, místa vzniku účelu apod. Tak můžeme kulturní památky rozdělit na: církevní stavby, hrady, zámky, tvrze, městskou architekturu, lidovou architekturu, vojenské památky, sochy, kašny, zahrady, technické památky a jiné.

3.1.3 Národní kulturní památky

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči popisuje také pojem národní kulturní památky, což jsou ty kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa. Nařízením za národní kulturní památky je prohlašuje vláda České republiky a stanoví podmínky jejich ochrany.

Podle informací Národního památkového ústavu se na území České republiky nachází 81 zpřístupněných národních kulturních památek, z toho na území bývalého okresu Český Krumlov jsou to následující:

Zámek Český Krumlov

Klášter Zlatá Koruna

Koněspřežní železnice

Hrad Rožmberk

3.1.4 Památkové rezervace

Tentýž zákon ³ říká, že vláda České republiky může nařízením prohlásit za památkovou rezervaci území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů.

Vláda České republiky též stanoví podmínky pro zabezpečení její ochrany. Tyto podmínky se mohou v potřebném rozsahu vztahovat i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.

3.1.5 Památkové zóny

Památkové zóny jsou podle zákona ³ území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty. Toto území může za památkovou zónu prohlásit Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem.

3.1.6 Památková péče

Podle *zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči* je vlastník kulturní památky povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Kulturní památku je povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu.

3.2. Technické památky

Většinou když kolem nich projdeme, nevnímáme je ani zdaleka jako památky. Mnoho z nich už ani nefunguje nebo ani nestojí. Jen hrstka z nich se dochovala téměř v původním stavu až dodnes. Mnoho let stály ve stínu, na okraji zájmu, obdivovány jen znalci. Jsou to technické památky. Jejich rozsah je hodně široký, ale jedno mají společné. Dokládají nám zručnost a touhu našich předků posunout vývoj o něco dál.

Dnes jsou technické památky neodmyslitelnou součástí našeho kulturního dědictví.

3.2.1 Pojem technická památka

³ *Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči*

MALÁ ⁴ označuje ve své knize technické památky jako památky výroby a technické práce. Zájem o ně nastal až v 60. letech minulého století, ale movité technické památky byly již řadu desetiletí sbírány a soustředěny ve specializovaných technických muzeích. Spektrum těchto památek je velice bohaté a pestré.

Podle SOUKUPA ⁵ se za technickou památku považují hmotné pozůstatky dokládající vývoj vědy, výroby a techniky ve všech historických souvislostech.

MAZÁČ ⁶ ve své knize popisuje technické památky jako: „ Taková lidská díla, která dokládají vývoj techniky, vědy a výroby v historii společnosti (jejich rozmanitých základních forem a užití v různých oblastech společenského života a v různých společenskohistorických podmínkách) a jejichž kulturní hodnota je takového stupně, že je v zájmu společnosti jejich trvalé uchování.“

JASIUK ⁷ považuje za technickou památku: „Každý předmět nebo objekt, který vznikl následkem lidské činnosti, jejímž účelem bylo přizpůsobení přírody potřebám člověka a mající historickou hodnotu dokumentující tuto činnost v takové míře, že to rozhoduje o potřebě trvalého zachování dané památky jako kulturního statku.“

3.2.2 Členění technických památek

Technické památky lze dělit podle mnoha kritérií. Mezi takováto kritéria patří např. povaha technické památky, účel, obory lidské činnosti, období vzniku či výrobní odvětví. Na základě těchto kritérií rozdělujeme technické památky:

1. podle povahy ⁵ :

- a) *movité* - technologická zařízení
- b) *nemovité* - stavební části díla

2. podle účelu ⁸ :

- a) *jednoúčelové* - tyto stavby nás provázejí již od nejstarších období a jejich prvotním cílem není vytvořit vnitřní prostory, kryjí jinak volné výrobní zařízení. Jelikož jsou

⁴ Zdroj: MALÁ, V.: Základy cestovního ruchu, vyd. 1, Oeconomika, 2002, s. 5

⁵ Citováno z: SOUKUP, V.: 222 technických skvostů České republiky, vyd. 1, Kartografie Praha, a.s., 2005, úvod

⁶ Citováno z: MAZÁČ, J.: Technické kulturní památky, VŠB-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2003, s. 6

⁷ Citováno z: JASIUK, J.: Teoretický a praktický pojem technické památky, Rozpravy NTM Praha „Ochrana technických památek“, 1967, č. 27, s. 95-100

⁸ Zdroj: SOUKUP, V.: 222 technických skvostů České republiky, 1. vyd., Kartografie Praha, a.s., 2005, úvod

nezbytně vázány na přírodní zdroje energie nebo na zdroje surovin, jsou obvykle vystavěny v krajině, v bezprostředním kontaktu s přírodou. Typickými zástupci těchto staveb jsou mlýny (vodní i větrné), vápenky, cihelny, důlní stavby, vysoké pece, vodní a tepelné elektrárny.

b) *kombinované* - stavby, kde najdeme jak jednoúčelové prvky, tak víceúčelové. Jsou to zejména jednoúčelové stavby s univerzálními skladovými či pomocnými objekty. Typickými představiteli kombinovaných staveb jsou pivovary, dále cukrovary, lihovary nebo sladovny.

c) *víceúčelové* - podstatou těchto staveb je vytvoření univerzálního vnitřního prostoru pro různé druhy činností. Největší průlom přinesla průmyslová revoluce a vznik manufaktur. Jedná se především o bývalé textilní továrny, montážní haly, sklady nebo strojírenské závody.

3. podle oborů lidské činnosti ⁶ :

Roztřídění technických památek podle oborů lidské činnosti může mít různou podobu. Jednotlivé profilové obory k nimž lze přiřadit technické památky můžeme vyčlenit následovně:

- architektura industriálních staveb (stavitelství zaměřené na výrobně technické stavby)
- doprava
- dřevo a jeho zpracování
- elektroenergetika
- elektrotechnika
- hornictví
- hutnictví
- chemický průmysl
- keramika a porcelán
- knihařství a polygrafické techniky
- koželužství a kožedělný průmysl
- lázeňství

⁸ Zdroj: HLUŠIČKOVÁ, H.: Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I.díl, Libri, 2002, s. 16-18

⁶ Zdroj: MAZÁČ, J.: Technické kulturní památky, VŠB-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2003, s. 8

- mincovnictví
- papírenství
- plynárenství
- poštovníctví
- potravinářství
- sklenářství
- slévárenství
- strojírenství
- textilnictví (bavlnářství, hedvábnictví, plátenictví, provaznictví a soukenictví)
- věda aplikovaná (metrologie, zeměměřičství)
- vodohospodářství (vodní díla, vodárenství a kanalizace, kašny)
- vojenství (pevnosti, zbrojařství)

4. podle období vzniku ⁸ :

- a) *předindustriální* - silná vazba na krajinu. Tyto stavby využívaly přírodní energie jako palivo. Svým rozsahem, charakterem a zvolenou architekturou zůstaly stavby této doby velmi blízko klasické stavební produkci obytných a hospodářských budov. Typickými představiteli staveb tohoto období byly mlýny, hamry, pily a další.
- b) *industriální* - stavby vznikající na přelomu 18. a 19. st. v době průmyslové revoluce. Především šlechta zakládá v této době továrny, hlavně u zdrojů surovin, s tradiční či novou výrobou. Významnou roli v rozvoji industriálních staveb sehrály nové stavební materiály a konstrukce. Používání kovových konstrukcí umožnilo výstavbu nejen výrobních hal, ale i nádraží a mostů.

5. podle výrobního odvětví ² :

Členění prezentované v této práci je provedeno v souladu s kategorizací technických památek projektu WB-07-04 řešeného Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, která odpovídá přírodním a historickým podmínkám v Jihočeském kraji, tedy i podmínkám na Českokrumlovsku.

- a) *technické památky pro zpracování zemědělských produktů*

⁸ Zdroj: HLUŠIČKOVÁ, H.: Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I.díl, Libri, 2002, s. 18-22

² Zdroj: HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04*. Tábor: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu, 2006. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.

- špýchar a sýpka,
- pivovar,
- vodní mlýn,
- větrný mlýn,
- jiná výrobní stavba.

b) *technické památky pro zpracování dřeva*

- pila,
- kolárna,
- jiná výrobní stavba.

c) *vodohospodářské technické památky*

- rybník,
- přehrada,
- kašna,
- vodojem,
- přečerpávací stanice,
- vodárenská věž,
- vodní kanál,
- jiná stavba.

d) *dopravní technické památky*

- silniční most,
- železniční most,
- lodní přístav,
- železniční trať,
- jiná stavba.

e) *technické památky a pozůstatky těžby surovin*

- rýžoviště,
- uhelný důl,
- rudný důl,
- jiná výrobní stavba.

f) *technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě*

- hut' na neželezné kovy,
- hamr,
- kovárna,
- strojírna,
- jiná výrobní stavba.

g) *technické památky ostatní výroby*

- cihelna,
- sklárna,
- porcelánka,
- keramická továrna,
- papírna,
- jiná výrobní stavba.

h) *jiné technické památky stavebního charakteru*

- rozhledna,
- lázeňský dům,
- městské opevnění,
- liniové opevnění,
- muzeum,
- jiná stavba.

3.2.3 Vývoj pohledu na technické památky a jejich ochrana

Již z období První republiky jsou známy tendence k ochraně technických objektů. Tehdy byla v Národních listech z roku 1924 zveřejněna výzva k záchraně technických památek. Při příležitosti 75. výročí trvání Spolku českých inženýrů byla vydána publikace zaměřená na historii některých výrobních odvětví, v jejíž předmluvě se objevuje nový pohled na techniku v souvislosti s uchováním její hmotné podstaty. Ovšem vlastní ochranu technickým památkám u nás zajistil až *zákon o kulturních památkách č.22* z roku 1958 (v roce 1987 byl nahrazen zákonem č.20 o státní památkové péči). Poté se památková péče začala zabývat i

památkami vědy, techniky a výroby, tedy technickými památkami. Poprvé byl pořízen soubor technických památek jako podklad pro státní seznam nemovitých kulturních památek.⁶

Za industriální éry 19. století si společnost myslela, že je to etapa, kterou není třeba nijak významně chránit. Výrobně-technické stavby byly vnímány jako zdroj negativních činností: exhalací, hluku a nevhodných pracovních podmínek. Technické objekty této doby se staly téměř ohroženým druhem.

Bezútesný stav péče o technické památky vedl v roce 1987 ke vzniku Sekce ochrany průmyslového dědictví (SOPD) při Národním technickém muzeu v Praze. Kromě osvětové a poradenské činnosti zastupuje SOPD Českou republiku v TICCIH (Mezinárodní komise pro ochranu průmyslového dědictví).⁸

Kromě klasické ochrany technických památek lze technické památky zachránit i jejich přenesením. Jde zejména o památky tradiční řemeslné technologie, které můžeme najít ve skanzenech v Rožnově pod Radhoštěm a na Veselém Kopci na Vysočině. Za evropskou raritu je možno označit jeden z největších transferů, který proběhl v 70. letech 20. století u nás. Šlo o přenesení řetězového mostu, který byl původně vybudován přes Vltavu u obce Podolsko na nové místo u obce *Stálec na Táborsku*.

Památky lze dále chránit i plošnou ochranou formou památkové rezervace nebo památkové zóny. V České republice se nachází jedna památková rezervace technického dědictví. Jde o *Starou huť u Adamova* v Moravském krasu. Její dnešní muzejní poslání je ideálním příkladem využití technické památky.

Pokud chceme zachovat industriální dědictví jako součást kulturního dědictví, je nezbytné pečovat na lokální úrovni i o výrobně-technické stavby, které nejsou na seznamu, ale jsou autentické a mají pro určité místo historickou či dokumentační hodnotu. Nejúčinnější cesta je vrácení těchto objektů do aktivního života.

Naše dochované technické dědictví se řadí mezi světové špičky. Svědčí o tom i fakt, že některé lokality byly vybrány k nominaci na Seznam světového dědictví UNESCO. Jde o Třeboňské rybníkářské dědictví, Ruční papírnu ve Velkých Losínách a Industriální soubory v Ostravě.⁵

⁶ Zdroj: MAZÁČ, J.: Technické kulturní památky, VŠB-TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA, 2003, s. 2

⁸ Zdroj: HLUŠIČKOVÁ, H.: Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I.díl, Libri, 2002, s. 15

⁵ Zdroj: SOUKUP, V.: 222 technických skvostů České republiky, Kartografie Praha, a.s., 2005, úvod

4 Charakteristika zkoumané oblasti

Českokrumlovsko je velmi atraktivní region vyhledávaný pro svou rozmanitost a krásy. Každý návštěvník zde může nalézt vše co hledá; odpočinek, relaxaci a poznání, sport, pohyb a zábavu, ale i kulturní a společenské zážitky. Největším magnetem je město Český Krumlov se svým dochovaným historickým centrem a jedním z nejcennějších a nejrozsáhlejších hradů a zámků ve střední Evropě, zapsaným v roce 1992 na seznam UNESCO.

Dalším velkým lákadlem je oblast Lipna se sítí cyklostezek i turistických cest, které nás zavedou do hlubokých šumavských hvozdů. Pokud vyměníme kolo za loď, máme možnost využít známé vodácké trasy od Vyššího Brodu do Boršova. Navštívíme-li tento kraj v zimě, Skiareál Lipno - Kramolín určitě splní naše přání. Nejsou to však jen tyto lokality, které návštěvníci stále častěji vyhledávají. Jsou zde také hrady Rožmberk, Dívčí Kámen a Vítkův Hrádek, kláštery Vyšší Brod a Zlatá Koruna.

Nachází se zde také nejstarší přírodní rezervace v Čechách - Žofínský prales (zřízen hrabětem Buquoyem r. 1838). První dokumentární film na světě byl natočen v r. 1897 v Hořicích (Pašijové slavnosti). Největší umělé jezero v Čechách je Lipno, největší hradní a zámecký komplex v Čechách (s výjimkou Pražského hradu) je v Českém Krumlově.

4.1 Vymezení území Českokrumlovska

Českokrumlovsko je pohraničním regionem ležící na jihozápadním okraji republiky v jižní části Jihočeského kraje, je to oblast plná lesů, potoků, řek a vodních ploch, patří mezi nejčistší a nejnavštěvovanější u nás, většina obyvatel žije ve městech. Sousedí na S a SV s Českobudějovickem, na SZ s Prachatickem, zbytek hranice (JZ, J a JV) probíhá po státní hranici s Rakouskem (80 km). Rozloha činí 1615,01 km², správně je území rozděleno do 46 obcí, z toho je 5 měst, celkem zde žije cca. 59 tisíc obyvatel.⁹

Region je průmyslově zemědělským, charakteristický svým 50% zalesněním.

Zemědělská výroba je zaměřena na pěstování obilovin a píce, na chov skotu (pasevnicků). Průmysl se soustřeďuje do měst - rozhodující je průmysl papíru a celulózy, strojírenství a stavebnictví. Z nerostného bohatství se zde těží tuha a granulit, v menší míře rašelina a granulit.

4.1.1 Historie

Českokrumlovský region je součástí české země a z hlediska geografického, historického i kulturního náleží do oblasti střední Evropy. Díky své poloze na samém jihu Čech, na předělu slovanského a germánského světa, konkrétně na hranicích států Německa, Rakouska a Čech, sehrál českokrumlovský region se svým sídelním městem Český Krumlov významnou úlohu v českých dějinách. Osídlování tohoto území probíhalo zejména kolem toků řek. Do 8. století sem pronikaly hlavně germánské kmeny. V 8. století našeho letopočtu přicházejí do jižních Čech Slované. Slovanské kmeny přijímají křesťanství a začínají se postupně podílet na rozvoji středoevropské civilizace, zejména po svém sjednocení kmenem Čechů na konci 10. století.

Oblast zpočátku patřila českým knížatům sídlícím v Praze. V souvislosti se zakládáním nových církevních institucí v 11. a 12. století přešla část území do držby klášterů v Praze a okolí. Velký význam pro hospodářský a kulturní rozvoj tohoto regionu měla kromě styků s pražským centrem přítomnost obchodní stezky, směřující z oblasti rakouských Alp do nitra Čech. Ve spojitosti s upevňováním pozic české šlechty došlo na konci 12. století k průniku příslušníků mocného rodu Vítkovců do tohoto kraje. Celá oblast byla Vítkovci kolonizována i ve 13. století, kdy také založili hrad Rožmberk a později i hrad Český Krumlov. Od středověku do počátku 19. století nebyla v myšlení lidí rozhodující národnost, ale příslušnost k zemi bez ohledu na jazyk. Roku 1263 zřídil Přemysl Otakar II. klášter Zlatá Koruna, který měl posloužit královskému rodu proti přílišné rozpínavosti Vítkovců.

Roku 1302 zdědili Český Krumlov Rožmberkové. Ti měli dobré vztahy s pražským královským dvorem a tak se Český Krumlov v té době stal významným kulturním centrem v Evropě. Díky své poloze a kontaktům se sousedním Rakouskem a Německem byla zásadně ovlivněna i umělecká tvorba. Ta nebyla nijak ovlivněna ani v průběhu husitských válek. Český Krumlov stál stranou a plynule navázal na tradice pražského královského dvora. Do Krumlova

⁹ Zdroj: http://www.trasovnik.cz/k_jihoc/ceskrum/ceskrum.asp, 25.1.2007

se proto uchýlili mnozí šlechtici, církevní hodnostáři a umělci, kteří výrazně ovlivnili duchovní a umělecký vývoj v této oblasti.

Roku 1602 prodává poslední rožmberský vladař Petr Vok z Rožmberka zadlužené českokrumlovské panství císaři Rudolfu II. Habsburskému. Již předtím předal bezdětný Petr Vok z Rožmberka svému synovci Janu Zrinskému ze Serynu hrad Rožmberk. I ten však zemřel bez potomků a majetek přešel na rod Švamberků.

V 17. století přicházejí do regionu nové šlechtické rody ze zahraničí. Roku 1622 obdržel od císaře Ferdinanda II. Habsburského českokrumlovské panství rakouský rod Eggenberků. Rožmberk, zkonfiskovaný po bitvě na Bílé hoře roku 1620 Švamberkům, připadl Buquoyům, pocházejícím z oblasti dnešní Belgie. Tato šlechta významně přispěla k rozšíření barokní kultury na svých nově získaných panstvích.

V roce 1710 vymřeli Eggenberkové a jejich majetek zdědil německý knížecí rod Schwarzenberků. Ti byli kulturně i politicky orientováni na prostředí císařského dvora ve Vídni. Industrializace v 19. století nepoznamenala tento region tak silně jako jiné oblasti Čech. Českokrumlovsko zůstalo stranou průmyslového rozvoje a postupující urbanizace, proto se do dnešní doby dochoval starobylý ráz Českého Krumlova i krása okolní přírody.

4.1.2 Horopis

Celá oblast spadá do provincie Česká vysočina a z pohoří jsou to na Českokrumlovsku Šumava a Novohradské hory. Nejvyšším bodem je Smrčina (1332 m.n.m.) na Šumavě. Za zmínku jistě stojí i Krumlovská a Prachatická vrchovina, do níž patří masiv Blanského lesa s nejvyšším vrcholem Klet' (1084 m.n.m.), který je součástí Chráněné krajinné oblasti Blanský les.

4.1.3 Vodopis

Krajina regionu je protkána velkým množstvím drobných vodních toků, na mnoha místech jsou zmokřelá území s rašeliništi. Skoro celý region spadá do povodí Labe a úmoří Severního moře, pouze menší část území (jižní části pod Lipnem) patří do povodí Dunaje a úmoří Černého moře. Určujícím tokem je řeka Vltava, která přitéká do Lipenské přehrady.

Dalším tokem je na východě okresu řeka Malše tvořící přirozenou státní hranici s Rakouskem. Malše se vlévá do vodní nádrže Římov, která je zásobárnou pitné vody pro České Budějovice. Přírodní jezera se zde nenachází a rybníků je málo.

4.1.4 Klimatické poměry

Klimaticky se Českokrumlovsko řadí ke dvěma klimatickým oblastem a to k mírně teplé a chladné. Průměrná roční teplota se v nejteplejších částech okresu pohybuje kolem 7,5°C. Nejteplejším měsícem v roce je zpravidla červenec s průměrnou teplotou 17°C, nejchladněji je v lednu s teplotami -2,5 °C. Vzhledem k velké vertikální členitosti okresu je množství spadlých srážek nerovnoměrné. Nejvíce srážek spadne v červnu a v červenci.

5 Analýza stavu technických památek

Při provádění analýzy stavu technických památek a atraktivit oblasti Českokrumlovska byly prvořadě především primární informace získané v průběhu realizace vlastního terénního průzkumu, které doplnily znalosti osvojené studiem sekundárních zdrojů.

5.1 Vybrané technické památky ve městě Český Krumlov

Následná kategorizace technických památek dle výrobního odvětví vychází z metodiky projektu WB-07-04.²

5.1.1 Technické památky pro zpracování zemědělských produktů

Vošahlíkův vodní mlýn

Vodní mlýn čp. 148, zvaný Vošahlíkův, se nachází za Českobudějovickou branou, na nádražním předměstí. Budova pochází z poloviny 16. století a do zachovalé podoby byl uveden zásadní klasicistní přestavbou roku 1819. V letech 1977-80 byla provedena celková rehabilitace s novou náplní.

Dnes tu tedy nalezneme samostatně stojící budovu nesoucí název Vošahlíkův mlýn, ale nic z původních technologií s nedochovalo. V budově se nachází pobočky jedné banky a několik malých firem.

Parkánský vodní mlýn

Jméno mlýna můžeme odvozovat od slova parkán, které označovalo prostor mezi domy a městskou hradební zdí. Počátkem 18. století byl mlýn rozšířen na čtyři mlýnská složení a

² Zdroj: HESKOVÁ, M. a kol. *Závěrečná zpráva projektu WB-07-04*. Tábor: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu, 2006. Projekt byl řešen v rámci programu „Výzkum pro potřeby regionů“.

dvěma stoupami na kroupy. V roce 1782 byl mlýn déle rozšířen – stoupy na kroupy na páté mlýnské složení. Mlýnská budova stojí v Parkánu v Českém Krumlově dodnes pod čp. 120.

V současnosti je mlýn v katastrofálním stavu, který vyžaduje větší investice na celkovou rekonstrukci. Nic z původní technologie se nezachovalo a budova mlýnu je na prodej.

Panský pivovar

Starý rožmberský pivovar se nacházel v předhradí, v Pivovarské ulici čp. 27 na Latránu. Stavbu pivovaru řídil v roce 1560 známý regent a rybníkář Jakub Krčín z Jelčan.

Dnes je budova bývalého pivovaru v soukromém vlastnictví a vyžaduje rekonstrukci.

Pivovar Eggenberg

Krumlovské pivo se v 16. století těšilo tak velké oblibě, že už Panský pivovar v předhradí svou kapacitou nestačil, a tak noví majitelé panství Eggenberkové v letech 1625-1630 nechali přestavět renesanční budovy zbrojnice a vdovského sídla Anny z Roggendorfu, matky Viléma a Petra Voka z Rožmberka, na dnešní pivovar. V roce 1719 zdědili eggenberský majetek Schwarzenberkové, kteří areál pivovaru rozšířili do dnešní podoby. V průběhu 19. století byl pivovar vybaven moderní technologií, ale ve 20. století význam tohoto pivovaru klesá. Příčinou byla jednak rostoucí konkurence, a na druhé straně vliv měly i světové války a hospodářská krize.

Současným vlastníkem pivovaru je firma Pivovar Eggenberg, a. s. Pod dohledem památkové péče byla provedena postupná rekonstrukce technologie i objektů. Dnešní podoba pivovaru odpovídá zhruba situaci na konci 19. století. Jádrem pivovaru tvoří renesanční budovy někdejší zbrojnice kolem hlavního nádvoří, na straně dvora a vstupu zdobí budovy sgrafita. Spilka, vana i sklepy jsou na původních místech. Sladovna v jižním křídle není v provozu. Na východní straně mimo hlavní dvůr je bývalá chladírna a severně ležácké sklepy. V části areálu je malé muzeum historie pivovaru, v pravé části pivovarská restaurace.

Pivovar Eggenberg patří svou roční produkcí cca 50 tisíc hektolitrů piva v rámci České republiky k těm menším a dává proto návštěvníkům jedinečnou příležitost prohlédnout si jednotlivé etapy výroby opravdu z bezprostřední blízkosti, což výrobní podmínky velkým producentům již většinou neumožňují.

Pivovar nabízí prohlídky s odborným výkladem, které návštěvníky seznámí s celým procesem výroby piva a zajímavostmi z historie pivovarnictví ve městě. Atraktivní novinkou

jsou exkurze s ochutnávkou nefiltrovaného piva přímo z ležáckého sklepa v krásném prostředí pivovarského dvora.

Nabízené služby:

1.	Základní prohlídka	100,-
2.	Prohlídka včetně volné degustace (2x 0,5 l)
jakéhokoliv druhu piva v pivovarské restauraci	130,-
3.	Prohlídka včetně volné degustace (2x 0,5 l)
jakéhokoliv druhu piva v pivovarské restauraci
+ dárkové balení (4 druhy piva Eggenberg)	180,-
4.	Prohlídka včetně volné degustace (2x 0,5 l)
jakéhokoliv druhu piva v pivovarské restauraci
+ volný výběr z pivovarského menu	380,
5.	Prohlídka včetně volné degustace libovolného
množství a druhu piva v pivovarské restauraci
+ volný výběr z pivovarského menu	480,-

Nabízené druhy piv:

- ✓ Světlé výčepní 4,0% alkohol
- ✓ Světlý ležák 5,0% alkohol
- ✓ Tmavý ležák 4,2% alkohol
- ✓ Kvasnicové nefiltrované pivo obsahující pivovarské kvasinky a značné množství vitamínů a látek, které příznivě působí na lidský organismus

Ceny jsou uvedeny na 1 osobu v Kč včetně DPH.

Exkurze pro jednotlivce jsou prováděny od 9. 4. 2004 v českém, německém a anglickém jazyce denně vždy v 11. hodin. Sraz účastníků exkurze je denně v 11. hodin u brány pivovaru. Exkurze trvá zhruba 80 minut.

Pro autobusové zájezdy je umožněn vjezd přímo do objektu, bez poplatku za parkování.

Exkurze pro skupiny lze zamluvit i mimo obvyklou prováděcí dobu, ovšem s časovým předstihem nutným k zajištění průvodce.

Kontakt:

PIVOVAR EGGENBERG a.s.
Latrán 27, 381 01 Český Krumlov
Tel.: +420 380 711 225
Fax: +420 380 711 761
E-mail: info@eggenberg.cz
www.eggenberg.cz

5.1.2 Vodohospodářské technické památky

Kašna u nároží budovy se zámeckým divadlem

Jedná se o jednoduchou kamennou nádrž obdélného půdorysu ze 16.-19. století, stojící u nároží budovy jezuitského divadla v podhradí, v části města zvané Latrán.

Zámecká kašna na prvním nádvoří

Jde o kašnu z roku 1561 ve tvaru protáhlého osmiúhelníka se středním sloupem. Tvoří ji ploché žulové desky vysoké asi 1m. Střední sloup je ze dvou dílů. Po obvodě horní části sloupu jsou čtyři chrliče. Na sloup je nasazena přepadová mísa ve tvaru mušle.

Kašna v Plešivci

Tato renesanční kašna s plastickou výzdobou pochází z roku 1577 a roku 1844 byla přestavěna.

5.1.3 Dopravní technické památky

Most mezi vnitřním městem a Latránem

Tento most, také nazývaný Lazebnický, se nachází mezi vnitřním městem a Latránem. Most je uprostřed podepřen dvěma kamennými pilíři. Na jednom z nich se nachází na dvoustupňovém podstavci dřevěný krucifix se zlaceným korpusem a na protilehlé straně stojí kovová plastika sv. Jana Nepomuckého v podživotní velikosti. Most vznikl někdy kolem roku 1800.

Most u Horní brány

Tento pozdně barokní most je obdobou plášťového zámeckého mostu. Pochází z druhé poloviny 18. století. Je vybudován na pilířích a půlkruhových obloucích.

Plášťový most v zámeckém areálu

Most "na plášti" nebo také Plášťový most překlenuje hradní příkop na západní straně Horního hradu. V dnešní podobě byl postaven v roce 1764. Původní, patrně dřevěný most, tu ovšem stál již v 15. století. Tato architektonicky i technicky pozoruhodná stavba má sedm podlaží. Jméno mostu je odvozeno od opevnění, kterému se říkalo „plášť“ „.

Stavba mostu stojí na kamenných pilířích s oblouky. Tři hlavní pilíře jsou protaženy nad komunikaci mostu spojující IV. a V. nádvoří zámku Český Krumlov a podpírají dvě nad sebou jdoucí chodby. Spodní spojuje Maškarní sál se zámeckým divadlem a vrchní zámeckou obrazárnu se zámeckou zahradou. Komunikace horní spojovací chodby dále pokračuje přes krovy střech zámku až do minoritského kláštera na Latránu. Dnes je bohužel neprůchodná.

Lávka mezi Českým Krumlovem a Stoupencem

Tato dřevěná krytá lávka stojí na kamenných pilířích a její půdorys má tvar písmene L. Je to masivní stavba, do dvou třetin výšky bedněná, krytá sedlovou šindelovou střechou. V roce 1987 byla radikálně obnovena.

Most přes příkop v zámeckém areálu

Jedná se o most přes příkop mezi dolním a horním hradem. Tento mohutný kamenný most s plným vyzděným parapetem leží na místě původního dřevěného mostu. Jeho vznik se datuje do druhé poloviny 16. století.

Most v zámecké zahradě

Most spojuje budovu divadla s horní úrovní zámecké zahrady. Most je postaven na třech pilířích, na nichž jsou položeny trámy. Most je obezděn se čtvercovými okny. Členění je shodné s horními patry plášťového mostu. Přejít byl realizován ve druhé polovině 60. let 20. století v souvislosti se stavbou divadla.

5.1.4 Technické památky a pozůstatky těžby surovin

Grafitový důl

Grafit v Jižních Čechách byl využíván již Kelty jako příměs do keramiky. První doložené zprávy o těžbě grafitu na českém území pocházejí z roku 1767 z Českého Krumlova. Bez povolení pak grafit těžili místní obchodníci a sedláci od 20. let 19. století.

Od června 1994 byla na českokrumlovském dole v hloubce 70 metrů turisticky zpřístupněna jedna z dopravních štol o délce 1,8 km. Během prohlídky důlních chodeb jsou demonstrována grafitová lože se sousedními mramory a rulami, dobývací metody, vrtací i trhací práce s důlní dopravní technikou. Tu si vyzkouší každý návštěvník, protože je odvezen důlními vozy do štoly.

Návštěva dolu

Pokud někoho zajímá jak se těží grafit a chce se přiblížit hornickou práci, může využít možnosti, kterou grafitový důl nabízí a prohlédnout si atraktivní podzemí grafitového dolu. Na prohlídku se vydáte důlním vláčkem a po celou dobu budete v péči odborných průvodců.

Obecné údaje:

- Možnost fárání do dolu je již pro děti od 6 let.
- Výklad je podáván v češtině a němčině, po předchozí domluvě i v angličtině. K dispozici jsou též texty výkladu ve francouzštině, holandštině a španělštině.
- V ceně je zahrnuto zapůjčení oděvu, obuvi a ochranných pomůcek.
- Počet osob ve skupině – max. 22
- Interval prohlídek – 30 minut
- Délka trvání prohlídky – 80 minut
- Parkování možné v areálu dolu

Návštěvní dny: pracovní dny vždy od 9:00 – 17:00 hod.

Vstupné:

	<u>tuzemci</u>	<u>cizinci s tlumočnickem</u>
Děti do 15 let	80,-Kč	100,-Kč
Ostatní	140,-Kč	200,-Kč

Rezervace a objednávky:

Objednávat je možno telefonicky nebo faxem.

Kontakt:

GRAFITOVÝ DŮL a.s.

Chvalšinská ul., 381 01, Český Krumlov

Tel., záznamník, fax: +420 380 711 199

E-mail: grafitovydul@quick.cz

www.grafitovydul.cz

Bohužel v současné době není grafitový důl přístupný veřejnosti z bezpečnostních důvodů. Přidružený důl spojený s navštěvovaným dolem totiž nesplňuje podmínky bezpečnosti a hrozí zasypaní štol. Těžební práce ovšem pokračují dál. Pokud tedy nebude přidružený důl odstřelen a nezajistí se potřebné náležitosti, zůstane grafitový důl veřejnosti uzavřen.

5.1.5 Technické památky ostatní výroby

Mincovna

Z českokrumlovské mincovny, která pracovala na zdejším zámku, se dochovaly některé razicí stroje jako průbojník na mincovní střížky, stroj na válcování mincovních plechů, tzv. taškový razicí stroj a vřetenovitý razicí stroj.

5.2 Technické památky tříděné dle lokalit

5.2.1 Arnoštov

Lesní železnice

Rozvětvená lesní železnice se začala stavět 4. 9. 1918 a dokončena byla v roce 1922. Rozprostírá se v lesích pod Knížecím stolcem poblíž Arnoštova, asi 7 km východně od Volar. Hlavním důvodem ke stavbě byly polomy, při kterých bylo třeba vyvrácené stromy převážet do nově vystavené pily.

Železnice neměla stejný rozchod kolejí. Hlavní, lokomotivní trať měla rozchod 760 mm a dráhy druhého řádu 600 mm. To byly železničky probíhající údolím Černého a Pucherského potoka, které byly již v roce 1923 zrušeny. Celková délka kolejí činila 20200 m.

Za druhé světové války se dopravovalo málo a na určitou dobu byl provoz dokonce zastaven. V roce 1952 byla provedena rekonstrukce a v roce 1953 byla železnice prodloužena o 2 km od nádrže Blanice do lesního masivu Knížecí stolec. Provoz trval ještě několik let a v listopadu 1964 vyjel vlak po lesní železnici v Arnoštově naposledy. Trať byla pak z velké části přestavěna na lesní asfaltovou cestu. Přesto jsou její pozůstatky dodnes patrné (například mezi Pálencem a Arnoštovým).

5.2.2 Bujanov

Přepražní stanice čp. 20

Budova druhé přepražní stanice koněspřežky na českém území stojí v jižní části areálu Bojanovského nádraží. Její stavba probíhala v letech 1826-1827. Při provozu koněspřežky byly v objektu umístěny kanceláře a byty zaměstnanců železnice. V přízemním přístavku na JV straně byla kovářská dílna a na SZ straně přiléhaly stáje pro 40 koní, které se ovšem nedochovaly.

Budova je v současné době adaptovaná na základní školu.

Muzeum koněspřežné dráhy¹⁰

Toto malé muzeum bylo otevřeno v létě roku 1995 v těsné blízkosti dodnes zachovalé staniční budovy, v objektu bývalého strážního domku. Vzniklo díky aktivitě Obecního úřadu v Bujanově, ve spolupráci se Spolkem pro uchování koněspřežky a Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích. V bujanovském muzeu koněspřežné dráhy lze nalézt informace o historii této unikátní technické památky. Byla první na evropském kontinentě a spojovala České Budějovice s Lincem. V muzeu se rovněž nacházejí dokumenty o dochovaných objektech na území okresu Český Krumlov.

Muzeum koněspřežky v Bujanově získalo v roce 1998 dva hmotné exponáty. Jedná se o maketu bývalé koněspřežní stanice v Bujanově, která ji zobrazuje v podobě, jakou měla v době provozu. Na zhotovení bylo použito finančních prostředků PHARE. Dalším exponátem je replika kolejového svršku koněspřežní tratě o délce cca 25 m. Při její stavbě bylo použito původních kamenných stoliček, které byly nalezeny při rekonstrukci železniční tratě v

¹⁰ Zdroj: <http://www.bujanov.cz/index.php?nid=977&lid=CZ&oid=73234>, 26.12.2006

Bujanově v říjnu roku 1998. Exponát byl vybudován před budovou muzea za vydatné pomoci zaměstnanců železničního stavitelství, oddílu České Budějovice.

Provozní doba:

květen - říjen :

sobota – neděle : 9:00 – 16:00 hodin

Vstupné:

Děti do 15 let: 5,- Kč

Ostatní: 15,- Kč

Kontakt:

Obecní úřad Bujanov, 38241, Kaplice

Tel.: +420 380 327 054

5.2.3 Černá v Pošumaví

Pivovar

Knížecí Schwarzenberský pivovar založil a postavil roku 1568 Jakub Krčen z Jelčan. Výroba piva byla ukončena po druhé světové válce a nadále zde zůstala výroba ovocných šťáv a limonád. Naposledy se zde pivo vařilo v roce 1948. Výrobní ovocných šťáv byla zřízena ke zhodnocení, ve vlastních knížecích lesích se hojně vyskytujících malin, borůvek a i jiného ovoce. Ovocné šťávy se vyráběly až do začátku devadesátých let.

V současnosti je areál prázdný a na internetové adrese¹¹ můžeme najít inzerát k prodeji:

„Prodej bytového komplexu

Lokalita: Černá v Pošumaví

Prodej bytového komplexu v areálu bývalého pivovaru v Černé v Pošumaví. Možnost vybudování 6 bytů - pro výhodnou polohu v blízkosti Lipna, vhodné i pro vytvoření penzionu či hotelu. Zastavěná plocha 619 m².“

5.2.4 Hořice na Šumavě

¹¹ http://www.ckrumlov.cz/cz1250/region/obce/i_cernav.htm, 22.9.2006

Soubor kašen

V městečku se nachází celkem sedm kamenných kašen, památkově chráněných, jedna se sochou Jana Nepomuckého. Sloužily nejen jako zdroje pitné vody, ale byly i požárními nádržemi.

Pranýř na náměstí

Jedná se o dvojčlánkový osmiboký pranýř ze žulových kvádrů, jež byl postaven v roce 1549. Stojí na zhruba kruhovém kamenném podstavci. Pod pranýřem leží dvě kamenné mísy.

5.2.5 Horní Planá

Kašny na náměstí

Na náměstí najdeme dvě kašny. Jedna se nachází nad městským úřadem a ta druhá pod ním. První z nich je ze žuly, zhruba obdélného tvaru se zaoblenými nárožími a je ukončená římsou. Uprostřed kašny je mísovitá nádrž. Kašna pochází z poloviny 19. století.

Druhá z kašen je též ze žuly. Tato velká kašna s vodotryskem má tvar pravidelného osmiúhelníka. Nádrž má konvexně vypouklé stěny, které jsou rámovány profilovanou římsou. Uprostřed kašny stojí čtyřboký sloup s vytesaným letopočtem 1876 a nápisem W. Hossinger. Tuto kašnu nechal postavit v roce 1855 Wenzel Hossinger a letopočet označuje datum úpravy.

Kašny jsou v zachovalém stavu vyžadující však drobné úpravy. Do obou přitéká pitná voda, jsou tedy plně funkční jako zdroj vody.

Vodovod

V 19. století se na hornoplanenském náměstí nacházelo několik studní a dřevěných nádrží. Protékal tudy potok napájející dva rybníčky. Vodovod vybudoval v letech 1855 – 1856 stavitel Franz Mayer a roku 1892 byl postaven další vodovod a kamenná nádrž. Roku 1898 byl pod Holubovým vrchem nalezen zdroj pitné vody a poté horníci prorazili štolu o délce 130 metrů. V roce 1903 dokončila celý vodovod firma Rumpál, včetně vodojemu U Ledererova kříže. V letech 1905 – 1925 došlo k dalšímu prodloužení štol.

Vodovod s vodojemem pod Houbovým vrchem leží na soukromém pozemku (pastva pro dobytek) a je oplocen. Vodojem u Ledererova kříže se nachází vedle silnice a je také oplocen. O oba objekty se stará firma JVS a jsou v dobrém technickém stavu. Kamenná nádrž nad náměstím je stále funkční a přitéká do ní voda.

5.2.6 Hubenov

Propustek a zbytek mostu koněspřežky

Po levé straně železniční trati České Budějovice – Dolní Dvořiště mezi traťovým km 83,136 a 83,44 je zachován násep s kamenným propustkem po tělesu trati koněspřežné železnice. Násep končí zbytkem mostního pilíře.

5.2.7 Kaplice

Silniční most

Most pocházející nejpozději ze 17.století vede přes silnici na Dolní Dvořiště. Je z lomového kamene, omítaný, se dvěma oblouky a středním pilířem a se dvěma poprsnicemi.

Násep koněspřežky

Násep s kamenným propustkem po tělesu trati koněspřežky je zachován u kaplického nádraží, na pravé straně železniční trati České Budějovice – Dolní Dvořiště, mezi traťovým kilometrem 85,8 až 85,948.

Pivovar

Původně se na místě dnešní budovy pivovaru nacházel buquojský pivovar, založený roku 1648 na předchozí stavbě. Někdy na konci 18. století byl vytvořen nový pivovar s obdélnou dispozicí. Má symetricky členěné průčelí, ve střední části je obloukový vjezd. Místnosti v přízemí i v patře byly přestavěny. Hospodářské budovy jsou novější, v zadní části je vlastní budova pivovaru. Součástí celého objektu je i mostek před vjezdem.

Kašna na náměstí

Na náměstí se nachází kašna s pranýřem.

Výstražná brzdový kámen

Hranolový obílený sloup s plasticky vystupujícím brzdovým znamením srpečkového tvaru stojí před městem, směrem na České Budějovice. Vystavěn byl v 19. století.

6 Návrh na využití technických památek v cestovním ruchu

Po předchozí analýze technických památek jsem vytvořila návrh na využití vhodných objektů v cestovním ruchu. Na základě vlastního terénního šetření jsem zjistila, že ačkoliv českokrumlovsko disponuje mnoha technickými památkami, v povědomí občanů se jich moc neobjevuje. Lidé ani neví, co všechno si pod pojmem technická památka mohou vybavit.

Český Krumlov není velkým městem, takže památky na vás dýchají téměř na každém kroku. Předpokládám, že každého člověka zajímají trochu odlišné věci a tak nejlepším řešením by bylo navrhnout trasu zahrnující prohlídku Českého Krumlova s výletem do okolí s tím, že v Českém Krumlově má návštěvník volno na to, aby navštívil objekty jeho zájmu blízké.

6.1 Český Krumlov → Hořice na Šumavě nebo Klet'

Nejlepším výchozím bodem pro prohlídku Českého Krumlova je Jelení zahrada nacházející se přímo pod zámkem u silnice vedoucí z Českých Budějovic směrem do Strážného. Nachází se zde velké parkoviště pro osobní automobily, restaurace s terasou, WC a informační panel. Asi 300 metrů od Jelení zahrady staví autobusy (zastávka Špičák) jedoucí z Prahy nebo Českých Budějovic.

Přejdeme lávku přes Polečnici a vpravo vede cesta vzhůru k zámku. Na konci cesty zatočíme vlevo a nad námi povede spojovací chodba mezi minoritským klášterem, zámkem a historickými zahradami. Dáme se doleva kolem tzv. Renesančního domu a zámeckého divadla, které je napojeno na první technickou památku této trasy, *Plášťový most*.¹²

První zmínka o Plášťovém mostě pochází již z 15. stol. V té době se zřejmě jednalo pouze o most dřevěný. Ještě z inventáře Rudolfa II. Habsburského se dovídáme o "padacím mostě Na

¹² technická památka

plášti s bránou a brankou". Nový majitel panství Jan Kristián I. z Eggenberku započal roku 1686 s výstavbou nového dřevěného mostu přes plášť do horní zámecké zahrady. V roce 1706 je rozestavěna první dřevěná verze kryté chodby do horní zahrady, spočívající na kamenných pilířích. Vstup do ní byl z obrazárny v druhém patře zámku a tuto dispozici si chodba zachovala dodnes. To už se dostáváme z Horního hradu přes III. Nádvoří na II. Nádvoří, tzv. Dolního hradu. V dolní části se tyčí vzhůru zámecká věž. Tato 54,5 metrů vysoká věž má 162 schodů, 4 zvony a spočívá na skále vystupující strmě nad latránským podhradím a tokem řeky Vltavy. Věž zpřístupněna veřejnosti a poskytuje krásný výhled na Český Krumlov a blízké okolí (info - příloha č.).

Uprostřed II. nádvoří se nachází *kašna*.¹² Ta však původně stála na úplně jiném místě, ale z důvodu špatného technického stavu musela být přesunuta na místo současné. Nová kašna byla vybudována velmi důkladně. Bylo na ní spotřebováno 1000 kusů cihel, 80 džberů vápna, 10 sáhů (68,21 m²) stavebního kamene. Částečně byly použity staré kamenné desky z původní kašny. V roce 1996 byla kašna zrestaurována, obnoven vodní režim a zejména v horkých letních dnech je kašna příjemným osvěžujícím prvkem II. nádvoří zámku.

Z II. nádvoří se na I. nádvoří dostaneme přes hradní příkop, ve kterém se již od 16. století chovají medvědi. Medvědí příkop vznikl jako součást původního gotického opevnění a měl zejména obrannou funkci. Chránil hradbu a věžní bránu, která umožňovala vstup na II. nádvoří zámku, a byl opatřen dřevěným padacím mostem. Původní dřevěný padací most nahradil roku 1760 most kamenný¹² se sochami Panny Marie a sv. Josefa. Tím vznikla dnešní podoba Medvědího příkopu. Chov medvědů finančně zajišťuje z větší části správce památky Státní památkový ústav České Budějovice, sponzoři prostřednictvím Nadace Barokního divadla a do kasiček umístěných u výběhů přispívají i návštěvníci zámku.

A to už se nacházíme na I. nádvoří zámku. V centru nádvoří je parčík s letitou stromovou výsadbou a v samotném středu stojí kamenná kašna¹² ze 16. století. Původně stála kašna na jiném místě, asi tam, kde jsou dnes dřevěné stánky s občerstvením. Počátkem 17. století přestala kašna dočasně plnit svou funkci. Vznikla tehdy potřeba vlastního vodního zdroje uvnitř hradeb, nezávislého na zdrojích vnějších. Těmto požadavkům ovšem vodovod z vrchu Kletě, kterým byla kašna napájena, nevyhovoval. Proto byla v letech 1618 - 1619

¹² technická památka

vykopána na rejdišti studna nová. Někdy v druhé polovině 17. století byla kamenná kašna znovu uvedena do provozu.

Jednou z hlavních budov pravé strany nádvoří je bývalé stavení panského Pivovaru. Objekt je rozdělen na tři provozně samostatné části, z nich hlavní je část východní. Ta je jednopatrová s malým dvorkem uprostřed. Další dvě části, dnes garáže, jsou pouze přízemní s poměrně vysokým podlažím. V budově se v současnosti nalézají bytové jednotky. A to už se dostáváme ven ze zámeckého areálu. Doprava vede cesta k pivovaru Eggenberg a vpravo se jde k náměstí Svornosti.

Dáme se doprava, projdeme kolem hotelu „U města Vídně“ a u pošty odbočíme doprava, kudy dojdeme až k areálu pivovaru Eggenberg. Zde se také nachází okrouhlá bašta¹²

bývalého městského opevnění s fragmentem hradební zdi. Novoměstská bašta je mimořádně významnou kulturní památkou, jedním z mála dochovaných fortifikačních objektů města, které dokumentují historický vývoj jeho opevnění. Tato bašta v současnosti funguje jako pension, což je velice dobrý nápad pro využití takovéto památky. Lůžková kapacita je 8 míst a více informací naleznete na www.ckrumlov.cz/pensionvevezi.

*Pivovar Eggenberg*¹² nabízí prohlídky s odborným výkladem, které návštěvníky seznámí s celým procesem výroby piva a zajímavostmi z historie pivovarnictví ve městě. Atraktivní novinkou jsou exkurze s ochutnávkou nefiltrovaného piva přímo z ležáckého sklepa v krásném prostředí pivovarského dvora. Exkurze pro jednotlivce jsou prováděny od 9. 4. 2004 v českém, německém a anglickém jazyce denně vždy v 11. hodin. Sraz účastníků exkurze je denně v 11. hodin u brány pivovaru. Exkurze trvá zhruba 80 minut. Pro autobusové zájezdy je umožněn vjezd přímo do objektu, bez poplatku za parkování. Exkurze pro skupiny lze zamluvit i mimo obvyklou prováděcí dobu, ovšem s časovým předstihem nutným k zajištění průvodce. Kromě základní prohlídky si můžeme vybrat ještě prohlídku včetně volné degustace (2x 0,5 l) jakéhokoliv druhu piva v pivovarské restauraci nebo volného výběru z pivovarského menu. Návštěvník si může vybrat celkem z pěti různých možností prohlídek od 100 – 480 ,- Kč.

Po chutném obědě se vydáme kolem zámku na náměstí Svornosti. Přejdeme most zvaný Lazebnický a nacházíme se ve „vnitřním městě“. Nachází se zde nepřeborné množství hotelů, pensionů, restaurací a kaváren. Z technických památek je nejvíce na očích

¹² technická památka

kašna na náměstí¹². Kamenná šestiboká kašna obklopuje Morový mariánský sloup, postavený v letech 1714-1716 na památku ukončení epidemie moru, jež v letech 1680-1682 zachvátila město. S tím souvisí i tematika sochařské výzdoby sloupu, kterou tvoří především sochy protimorových patronů a ochránců města.

Kromě památek jsou v Českém Krumlově návštěvníkům k dispozici i jiné kulturní zajímavosti. Vybrala jsem tři dle mého názoru nejzajímavější:

1. Muzeum voskových figurín

Pod náměstím v centru města v Kájovské ulici č. p. 68, v renesančním, nově zrekonstruovaném domě, bylo v květnu 2001 otevřeno nové muzeum voskových figurín. Návštěvník zde může na více než 600 m² vstoupit do historie - ve sklepních prostorech obdivovat um středověkých řemesel, nasát atmosféru alchymistické dílny a staré krčmy, navštívit dvory a nejbližší osoby českých králů a císařů jako je Karel IV., Rudolf II. a Franz Josef. Dále zažije překvapení při zjevení Bílé paní a na závěr prohlídky se v nádherné síni slávy setká s velikány českých a světových politických a kulturních osobností našeho století, jako např. T. G. Masaryk, V. Havel, P. Picasso, Dalajláma, papež Jan Pavel II., S. Dalí, L. Armstrong, M. Jackson a další. Celá expozice je doplněna špičkovými světelnými a zvukovými efekty.

Otvírací doba :

denně 9:00 - 20:00 hod.

Vstupné :

Dospělí : 90,- Kč

Děti, studenti, důchodci : 50,- Kč

Rodinné vstupné : 190,- Kč

Kontakt :

Kájovská č. p. 68
381 01 Český Krumlov

Tel. : +420 380 712 236

Fax : +420 380 711 204

E-mail : waxmuseumck@quick.cz

2. Museum tortury

Ve starobylé budově radnice byla nově zrekonstruována středověká sklepení, v nichž je umístěna expozice Muzea útrpného práva. V těchto autentických prostorách je návštěvník vtažen do doby krutého středověku, kdy útrpné právo zažívalo svůj rozkvět a kdy k mučení

vinných i nevinných byly používány nejkrutější metody a k tomu příslušné rafinované mučicí nástroje a pomůcky. Na více než 400 m² je vystaveno téměř 100 exponátů mučících nástrojů. Celá expozice je oživena 10 voskovými figurami a doplněna o dva unikátní audiovizuální efekty - upálení čarodějnice a poprava mečem.

Otvírací doba :

denně 9:00 - 20:00 hod.

Vstupné :

Dospělí : 80,- Kč

Děti, studenti, důchodci : 40,- Kč

Rodinné vstupné : 160,- Kč

Školní skupiny 30,- Kč, učitelský

doprovod zdarma

Kontakt :

Náměstí Svornosti č. p. 1

381 01 Český Krumlov

Tel. : +420 380 766 343

E-mail : waxmuseumck@quick.cz

3. Egon Schiele Art Centrum

Vznik Egon Schiele Art Centra - 1992/93 - je dílem soukromé iniciativy tří osob, které se v mimořádné situaci po pádu železné opony mezi východní a západní Evropou velmi zasadily za realizaci myšlenky mezinárodního kulturního centra v jednom z nejkrásnějších renesančních měst Evropy. Od otevření v roce 1993 se Egon Schiele Art Centrum stalo mezinárodně uznávanou a velmi navštěvovanou institucí. Projekt je čistě soukromou iniciativou, závislou na mimořádném nasazení několika jedinců, na pomoci ze zahraničí, na sponzorech a přátelích. Vedle dokumentace o životě a díle Egona Schieleho a celoroční výstavy jeho prací nabízí Egon Schiele Art Centrum na ploše 3.000 m² výměnné výstavy klasického a současného umění 20. století. V části muzejního komplexu vznikla řada velkorysých ateliérů pro delší studijní a pracovní pobyty mladých umělců z východní i západní Evropy; ateliéry jsou pronajímány ministerstvům kultury nebo uměleckým institucím různých zemí na deset let; k dispozici je též apartmá pro spisovatele. Muzeum doplňuje rozsáhlý muzejní obchod a tradiční kavárna s českými specialitami pro umělce a milovníky umění s odpovídající atmosférou.

Kontakt :

Široká 71
38101 Český Krumlov
Kontakt: Hana Jirmusová, ředitelka Egon Schiele Art Centra

Tel.: +420 380 704 011
Fax: +420 380 711 191

E-mail: office@schieleartcentrum.cz
www.schieleartcentrum.cz

Po krásně stráveném čase v srdci Českého Krumlova se můžeme vydat do okolí. Vybrala jsem dvě místa vhodná k aktivnímu odpočinku. Jedním z nich je výlet lanovou dráhou na Klet' a druhým jsou Hořice na Šumavě, jejichž návštěva je vhodná hlavně v období konání Pašijových her.

Klet'

Nejkratší cesta na Klet' je z osady Krasetín v obci Holubov. V blízkosti dolní stanice lanovky je parkoviště s občerstvením. V nedalekém Holubově je železniční stanice na trati České Budějovice - Český Krumlov - Kájov i zastávka autobusů na trati Český Krumlov - Holubov - Křemže – Brloh. Lanová dráha vyveze za poplatek návštěvníky na nejvyšší horu Blanského lesa.

Klet' je místem jedinečného kruhového rozhledu. Již před stavbou rozhledny sem přicházeli lidé za vynikajícím pohledem na Alpy. Kníže Josef Jan Nepomuk ze Schwarzenberku, sám vášnivý cestovatel, propagoval také turistické zájmy. Dal tedy podnět k výstavbě kamenné rozhledny na samém vrcholu. Stavba byla budována v letech 1822 - 1825. Jedná se o nejstarší kamennou rozhlednu v Čechách, z níž je za chladného počasí vidět až na alpské vrcholky. Na počest zakladatele byla nazvána Josefovou věží. Sto let po založení rozhledny, v roce 1925, byla na Kleti vystavěna horská chata pro potřeby turistů, jejíž patronkou byla kněžna Terezie ze Schwarzenberku. Odtud název Tereziina chata. Dnes je Klet' a její okolí cílem mnoha tisíců turistů během celého roku. Po několika turistických trasách se na Klet' lze dostat z několika míst v regionu - z Českého Krumlova, Holubova, Křemže, Chvalšín, Zlaté Koruny, Brloha atd. V letech 1958 - 1961 vznikala svépomocí hvězdárna.

Hořice na Šumavě

Do Hořic na Šumavě se dostaneme autem, autobusem i vlakem. Kromě již zmíněných Pašijových her zde můžeme shlédnout i řadu památek. Například kostel svaté Kateřiny, založený ve 13. století, zcela přestavěný na přelomu 15. a 16. století. Na náměstí stojí

osmiboký kamenný pranýř¹² z roku 1549 a dvě kamenné duté míry k odměřování desátek. Nachází se zde také soustava sedmi kamenných kašen¹², dříve sloužících pro zásobování obyvatel pitnou vodou. Na jedné kašně stojí socha svatého Jana Nepomuckého z 18. století.

Nejnovější historie českých pašijových představení v Hořicích na Šumavě začala premiérou 29. června 1993. V prvních čtyřech ročnících se uskutečnilo celkem 36 představení, která navštívilo takřka 10 tisíc diváků. Hořice a jejich pašijové hry se v únoru 1997 dočkaly velkého ocenění. Jejich zástupci tehdy převzali na Pražském hradě Cenu za rozvoj místních občanských aktivit nadací Patria a Místo v srdci za rok 1996. Hořice se tak staly prvním laureátem soutěže, do které bylo přihlášeno sto čtyřicet devět projektů „obyčejných“ lidí, kteří konkrétními činy vyjadřují svůj vztah k místu, kde žijí.

Jde o příběh vyprávějící o posledních dnech Ježíše Krista zahrnující poslední večeři s učedníky Krista, rozjímání v zahradě Getsemanské, zjetí a soud u Velké rady, soud u krále Herodese a Piláta Pontského, odsouzení a křížovou cestu, ukončenou ukřižováním Ježíše Krista. Představení se koná v přírodním divadle s krytým hledištěm pro 512 diváků, hraje se za každého počasí a účinkuje v něm přes 80 osob. Délka představení je 1,5 hodiny. Začátky odpoledních představení jsou v 16.30 hodin a začátky večerních představení jsou ve 20.30 hodin. Letos se budou Pašijové hry konat v termínech: 10.8.- 20.30 hod. • 11.8. – 16.30 a 20.30 hod. • 17.8. – 20.30 hod. • 18.8. – 16.30 a 20.30 hod. Cena vstupného činí 90,- Kč a lze uplatnit slevy pro zájezdy.

Před představením je možné navštívit Muzeum Pašijových her v Hořicích na Šumavě s výstavou o historii tohoto unikátního divadelního představení a projít krátkou naučnou stezku od Muzea kolem bývalého divadla, trasou obnovené křížové cesty, kterou dříve herci také chodívali. Nachází se v centru obce v budově bývalé základní školy, stejně jako Muzeum radiopřijímačů. Expozice je instalována ve dvou přízemních místnostech. První místnost představuje historii obce Hořice na Šumavě a přilehlých osad. Druhá místnost je věnována podrobné historii pašijových her, kterou expozice detailně popisuje od poloviny 19. století. Expozice je doplněna bohatou fotografickou a obrazovou dokumentací. Nechybí tu ani publikace ze 30. let, která obsahuje speciální obrázky. Za pomoci vystavených brýlí je možno vidět tyto ilustrace trojrozměrně. Délka prohlídky je cca. 30 minut.

Otvírací doba :

9.00 – 17.00 hod. každý den červen – září (jinak pouze po tel. domluvě)

¹² technická památka

Vstupné :

Dospělí : 10,- Kč

Děti, studenti, důchodci : 5,- Kč

(vstupenka platí i pro Muzeum radiopřijímačů)

Kontakt :

Marie Selecká

tel.: +420 601 272 163

7 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit stav technických památek na Českokrumlovsku a jejich využitelnost v produktech cestovního ruchu.

Na začátku práce byly stanoveny hypotézy, na které se práce snaží odpovědět. Hypotéza, že technické památky nejsou tolik využívány jako jiné atraktivity v produktech cestovního ruchu se potvrdila. Návštěvníci preferují především již známé památky, ať přírodní, kulturní či jiné. Jelikož se technické památky až na výjimky neobjevují v průvodcích či jiných publikacích, nedostanou se do povědomí návštěvníků a zůstávají tak mnohdy nevyužity. Většina technických památek také chárá v rukou soukromých vlastníků nebo už vůbec nestojí. To potvrzuje i druhou hypotézu, že většina technických památek v okrese český Krumlov zůstane nevyužita.

V práci byly postupně představeny technické památky a jejich využitelnost. Některé se využívají i pro cestovní ruch (prohlídky v pivovaru Eggenberg ,donedávna i prohlídky v grafitovém dole), některé slouží k jiným účelům než byly postaveny (Vošahlíkuv vodní mlýn, přepražní stanice čp. 20) a některé stojí stranou lidského zájmu. Za pomoci finančních prostředků od různých institucí (ministerstvo kultury, z fondů Evropské unie) by bylo možno řadu zchátralých a nevyužitých památek přivést opět k životu a rozšířit tím nabídku atraktivit českokrumlovského okrese.

I když technické památky podle mého názoru nikdy nedosáhnou takové návštěvnosti jako třeba zámek v Českém Krumlově, stojí za to věnovat se ochraně a rekonstrukci těchto památek, jelikož své příznivce určitě mají a naši budoucí potomci si jistě rádi shlédnou důkazy o tom, s jakou vynalézavostí si lidé o několik generací zpět usnadňovali práci.

8 Summary

The aim of this work are the technical sights in Českokrumlovský region. To evaluate their condition and usability in the products of the travel business.

At the beginning some hypotheses were set: Technical sights are not used so much as the other attractions in the travel business – this hypothesis was confirmed.

Most technical sights in the region of Český Krumlov will stay unused – confirmed. The visitors prefer mainly the already renowned sights, natural, cultural or other.

This work introduces some technical sights and their usability. With the help of financial sources donated by various institutions it would be possible to revive many of the ruined and non-used places.

9 Přehled použité literatury

Odborné publikace

1. HAJN, I.: Koněspřežní železnice, nakladatelství Vlastimila Rady, 2004, ISBN 80-86829-02-2
2. HESKOVÁ, M.: Cestovní ruch, Fakulta managementu JU v Jindřichově Hradci, 1997, ISBN 80-7040-233-4
3. HLUŠIČKOVÁ, H.: Technické památky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku 1. díl, Libri, 2002, ISBN 80-7277-043-8
4. JOSEF, D.: Encyklopedie mostů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Libri, 2002, ISBN 80-85983-74-5
5. KLEMPERA, J.: Vodní mlýny v Čechách IV. a V., Libri, 2001, ISBN 80-7277-100-0
6. KOCOUREK, J.: Jižní Čechy – obrazový vlastivědný průvodce, Freytag & Berndt, 2004, ISBN 80-7316-159-1
7. LEDNICKÝ, V.: Technické památky v cestovním ruchu, VŠB Ostrava, 2004, ISBN 80-248-0611-8
8. MALÁ, V.: Základy cestovního ruchu, Oeconomika, 2002, ISBN 80-245-0439-1
9. MAZÁČ, J.: Technické kulturní památky, VŠB – Technická univerzita Ostrava, ISBN 80-248-0242-2
10. MÍKA, L.: Český Krumlov – průvodce, M'plan, 2001, ISBN 80-86306-16-X
11. NOVOTNÁ, D.: Technické památky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, Olympia, a.s., 2004, ISBN 80-7033-831-8
12. PODHOLA, R.: Výlety za zajímavostmi Českokrumlovska, R. Podhola vlastním nákladem
13. REBSTOECK, R.: Šumavou za technickými památkami, Dr. R. Rebstoeck v Sušici, 1992, ISBN 80-85301-17-2
14. RYGLOVÁ, K.: Cestovní ruch, B.I.B.S., 2005, ISBN 80-86575-92-6
15. SOUKUP, V.: 222 technických skvostů České republiky, Kartografie Praha, a.s., 2005, ISBN 80-7011-867-9

Odborné články

1. JASIUK, J.: Teoretický a praktický pojem technické památky, Rozpravy NTM Praha „Ochrana technických památek“, 1967, č. 27, s. 95-100

Elektronické zdroje

1. BUJANOV – Naše současnost – Muzeum koěspřežné dráhy, Dostupné z :
< <http://www.bujanov.cz/index.php?nid=977&lid=CZ&oid=74128> >
2. CZECH TOURISM – Statistiky – Analýza příjezdového cestovního ruchu ČR 1992 – 2005, Dostupné z : < <http://www.czechtourism.cz> >
3. ČESKÝ KRUMLOV – Turista, Dostupné z :
< <http://www.ckrumlov.info/docs/cz/kaktualita.xml> >
4. EGGENBERG – O pivovaru – Prohlídka pivovaru, Dostupné z :
< <http://www.eggenberg.cz/pivovar/index.php?lang=cz> >
5. NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV – Památková péče – Legislativa – Zákon o státní památkové péči, Dostupné z : < <http://www.npu.cz> >
6. TRASOVNÍK – Jihočeský kraj – Českokrumlovsko, Dostupné z :
< <http://www.trasovnik.cz> >

Kartografické zdroje

1. ČESKOKRUMLOVSKO NOVOHRADSKÉ HORY : turistický průvodce, Praha: Kartografie Praha, 2004, ISBN 80-7011-739-7

Propagační materiály

1. propagační materiály infocentra Český Krumlov
2. propagační materiály pivovaru Eggenberg

Ostatní zdroje

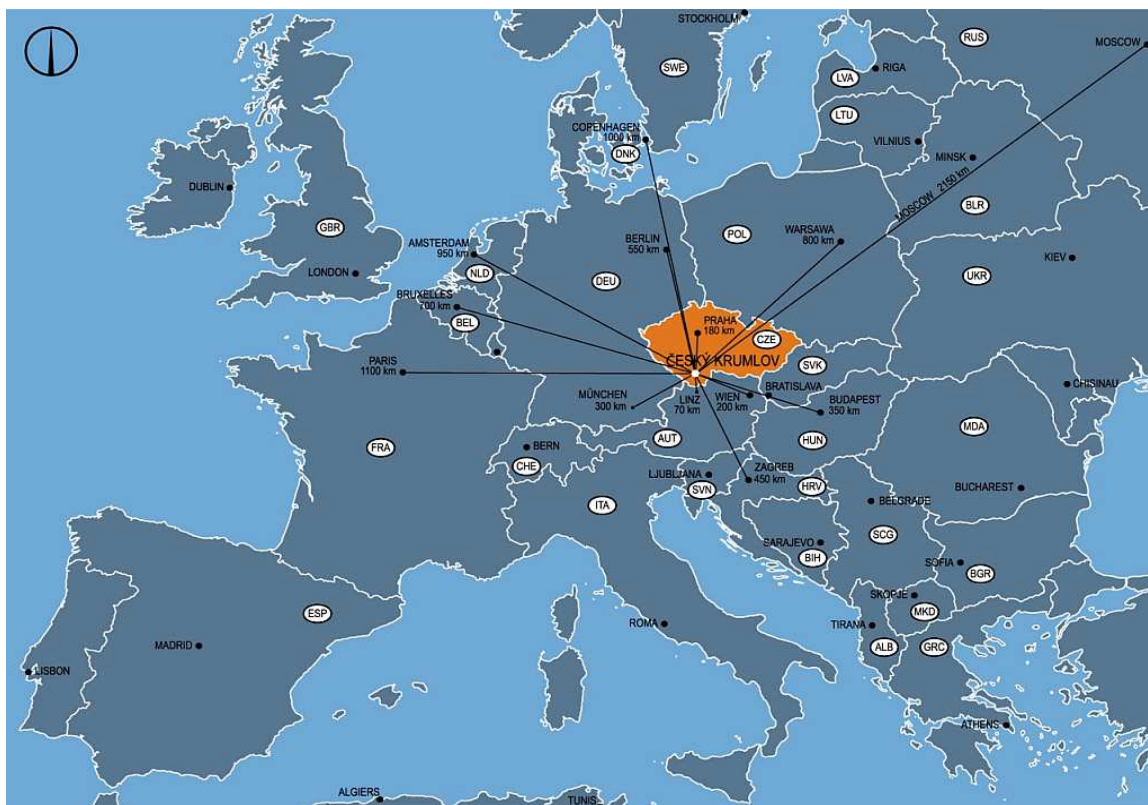
1. HESKOVÁ, M. a kol.: Závěrečná zpráva projektu WB-07-04: Technické památky v produktech cestovního ruchu. Projekt řešen Katedrou cestovního ruchu na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Tábor, 2006
2. ŠITTLER, E.: Seznam technických památek správního obvodu obce Český Krumlov. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta. Katedra cestovního ruchu v Táboře. Seznam byl zpracován v rámci řešení projektu WB 07-04 : Technické památky v produktech cestovního ruchu

3. Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči
4. Zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách

10 Seznam příloh

1. Příloha: Trasy Český Krumlov - Klet' a Český Krumlov - Hořice na Šumavě
2. Příloha: Mapa města Český Krumlov
3. Příloha: Pozice Českého Krumlova v rámci Evropy

Příloha 1 **Pozice Českého Krumlova v rámci Evropy**

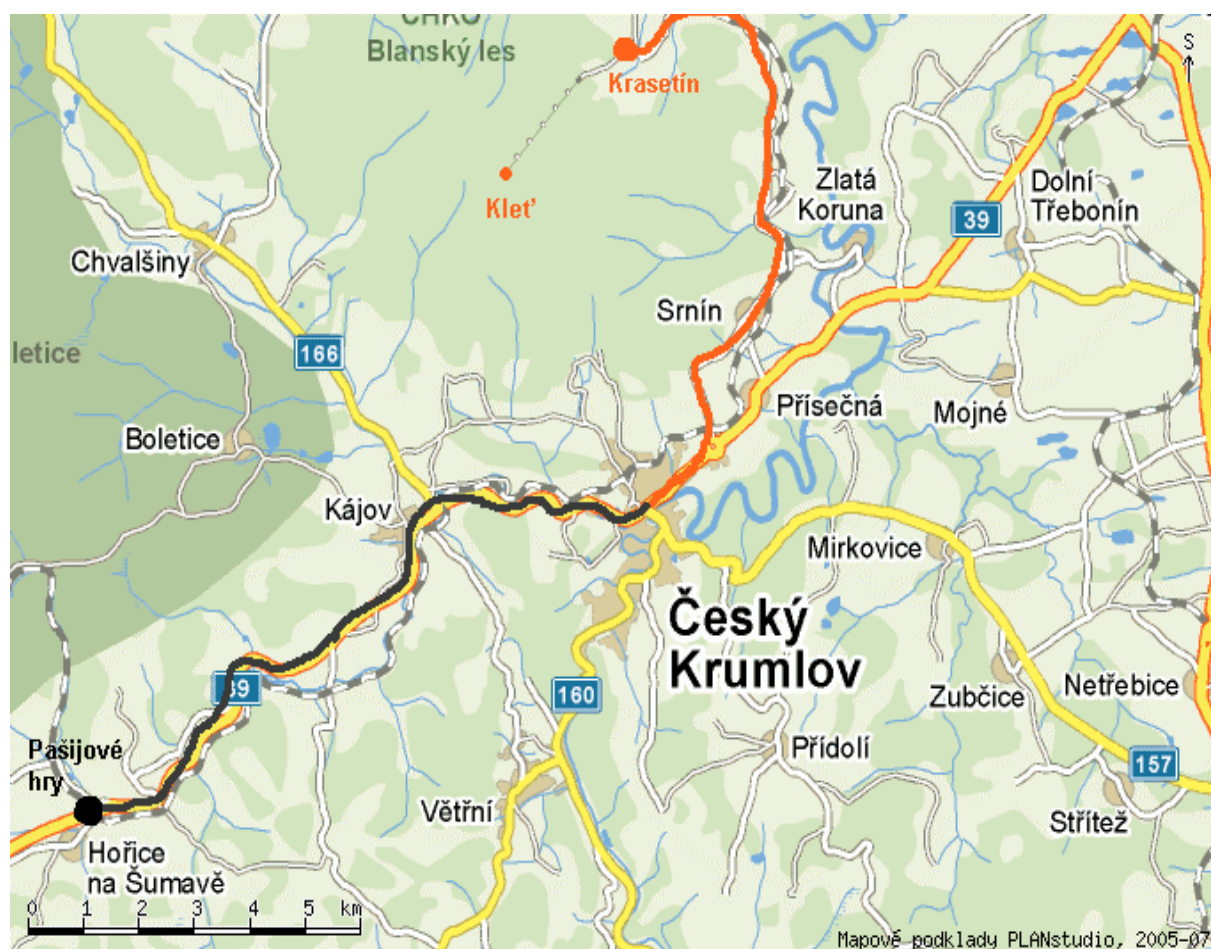
Zdroj: <http://www.ckrumlov.info/docs/cz/doprava.xml>

Příloha 2 Mapa města Český Krumlov

Zdroj: <http://www.ckrumlov.info/docs/cz/doprava.xml>

Příloha 3 Trasy Český Krumlov - Klet' a Český Krumlov - Hořice na Šumavě

Pozn.: vlastní úprava mapy
Zdroj: <http://www.mapy.cz>